

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра економічної теорії та міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Пилипенко Ю. І. 

«28»січня 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасні економічні теорії»**

| | |
|-----------------------------------|--------------------------------------|
| Галузь знань | 05 05 Соціальні та поведінкові науки |
| Спеціальність | 051 Економіка |
| Освітній рівень | Доктор філософії |
| Освітня програма | |
| Статус | нормативна |
| Загальний обсяг | 5 кредитів ECTS (150 годин) |
| Форма підсумкового контролю | екзамен |
| Термін викладання | 1-2-й семестри |

Викладачі: д.е.н., проф. Пилипенко Юрій Іванович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» для докторів філософії спеціальності 051 «Економіка» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. екон. теор. та міжн. екон. відн. – Д. : НТУ «ДП», 2020. – 11 с.

Розробник – Пилипенко Ю.І.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки докторів філософії до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням робочої групи з розробки освітньо-наукової програми «Економіка» підготовки доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка (протокол № 1 від 22.01.2020 р.)

ЗМІСТ

| | |
|---|----|
| 1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ | 4 |
| 2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ..... | 4 |
| 3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ | 5 |
| 4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ | 5 |
| 5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ..... | 5 |
| 6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ | 6 |
| 6.1 Шкали | 6 |
| 6.2 Засоби та процедури..... | 7 |
| 6.3 Критерії..... | 8 |
| 7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ | 11 |
| 8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ..... | 11 |

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 051 «Економіка» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф1 «Сучасні економічні теорії» віднесено такі результати навчання:

| | |
|-----|---|
| РН6 | Знати економічні теорії і положення та критично оцінювати концептуальні підходи до вирішення комплексних наукових і практичних завдань макро- та мікроекономічного рівня. |
| РН8 | Виконувати наукові дослідження у соціально - економічній сфері, обґрунтовувати, інтерпретувати та презентувати їх результати, реєструвати права інтелектуальної власності |
| РН9 | Ініціювати нові ідеї, забезпечувати їх реалізацію в професійній діяльності |

Мета навчальної дисципліни полягає в удосконаленні знань методології економічної науки, поглибленому вивченні та творчому осмисленні основних напрямків розвитку сучасної економічної теорії, систематизації знань про уявлення представників основних шкіл і течій економічної науки щодо сутності і механізмів функціонування господарських систем.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

| Шифр ПРН | Дисциплінарні результати навчання (ДРН) | |
|----------|---|---|
| | шифр ДРН | зміст |
| РН6 | РН-6-1 | Формувати системний науковий світогляд, що базується на здатності аналізувати економічну ситуацію з позицій різних економічних концепцій та встановлювати взаємозв'язки економічної політики з сучасними теоретичними поглядами |
| РН8 | РН8-1 | Проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення і які ґрунтуються на застосуванні сучасних економічних теорій у господарській діяльності. |
| РН9 | РН9-1 | Розробляти нові ідеї, забезпечувати їх реалізацію в професійній діяльності |

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна викладається з 1-го семестру відповідно до навчального плану, тому додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтується на результатах навчання, отриманих під час навчання за освітньої програмою попереднього рівня освіти

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

| Вид навчальних занять | Обсяг, години | Розподіл за формами навчання, години | | | | | |
|-----------------------|---------------|--------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| | | денна | | вечірня | | заочна | |
| | | аудиторні заняття | самостійна робота | аудиторні заняття | самостійна робота | аудиторні заняття | самостійна робота |
| лекційні | 100 | 36 | 64 | | | | |
| практичні | 50 | 18 | 32 | | | | |
| лабораторні | - | - | - | | | | |
| семінари | - | - | - | | | | |
| РАЗОМ | 150 | 54 | 96 | | | | |

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

| Шифри ДРН | Види та тематика навчальних занять | Обсяг складових, години |
|------------------|---|-------------------------|
| | ЛЕКЦІЇ | 36 |
| РН-8-1 | Тема 1. Методологія економічної науки і сучасні парадигми розвитку економічної теорії Предмет, функції, цілі та завдання дисципліни Еволюція методів наукового пізнання економіки за основними школами та напрямками економічної науки Методологія сучасної економічної науки та домінуючі парадигми. | 4 |
| РН-6-1 РН-8-1 | Тема 2. Сучасне кейнсіанство: основні течії та ідеї Історичні умови виникнення альтернативних версій кейнсіанства Теоретична система сучасного посткейнсіанства. Неокейнсіанські моделі економічного зростання та їх еволюція Нове кейнсіанство як самостійна течія сучасного кейнсіанства | 6 |
| РН-6-1 РН-8-1 | Тема 3. Неокласична економічна думка. Неолібералізм Відродження економічного лібералізму у працях представників неавстрійської школи. Еволюція неавстрійської доктрини наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. Етапи формування та методологічні основи німецького неолібералізму. Французька школа неолібералізму. | 6 |
| РН-6-1 РН-8-1 | Тема 4. Неоконсервативний варіант неокласичної доктрини Економічні ідеї чикагзької школи і глобальний монетаризм. Неортодоксальний монетаризм. Нова класична макроекономіка. | 6 |
| РН-6-1 | Тема 5. Теорії сучасного марксизму | 4 |

| Шифри ДРН | Види та тематика навчальних занять | Обсяг складових, години |
|----------------------------|---|-------------------------|
| РН-8-1 | Концепції радикального соціалізму. | |
| | Синтез марксизму з психоаналізом у концепціях фрайбузької школи. | |
| | Соціал-демократичні економічні теорії і соціал-реформістські моделі економічного розвитку. | |
| РН-6-1 РН-8-1 РН-9-1 | Тема 6. Інституціональна економічна теорія Ідейно-теоретичні основи інституціоналізму та етапи його розвитку. Теоретико-методологічні засади неоінституціоналізму Предметно- методологічні особливості нової інституціональної економічної теорії. | 6 |
| РН6-1 РН-8-1 РН-9-1 | Тема 7. Економіка в контексті історії і культури Вплив культури на соціально-економічний розвиток. Теорія залежності від попереднього розвитку. Кількісний вимір соціокультурних факторів розвитку | 4 |
| ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ | | 18 |
| РН6-1 РН8-1 РН9-1 | 1. Еволюція методології економічної науки за основними школами та напрямками. 2. Критерії визначення напрямів і шкіл економічної науки. 3. Специфіка методології представників різних напрямів і шкіл економічної науки. 4. Предметні області досліджень сучасної економічної науки та їх залежність від конкретно-історичних умов розвитку країн. 5. Практична значущість здобутків представників основних напрямів сучасної економічної науки. 6. Наукова картина сучасного економічного світогляду суспільства. | 18 |
| РАЗОМ | | 54 |

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень аспірантів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних заходів, що ідентифікований під час контрольних, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень аспірантів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та конвертаційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень аспірантів НТУ «ДП»

| Рейтингова | Конвертаційна |
|-------------------|---------------------------|
| 90...100 | відмінно / Excellent |
| 74...89 | добре / Good |
| 60...73 | задовільно / Satisfactory |
| 0...59 | незадовільно / Fail |

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо аспірант отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності аспіранта за вимогами НРК до 9-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Аспірант на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються аспірантам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

| ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ | | | ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ | |
|--------------------------|-------------------------------------|--|------------------------------------|---|
| навчальне заняття | засоби діагностики | процедури | засоби діагностики | процедури |
| лекції | контрольні завдання за кожною темою | виконання завдання під час лекцій | комплексна контрольна робота (ККР) | визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час іспиту за бажанням аспіранта |
| практичні | контрольні завдання за кожною темою | виконання завдань під час практичних занять | | |
| | або індивідуальне завдання | виконання завдань під час самостійної роботи | | |

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових

коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен аспірант під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання аспіранта ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії аспіранта для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для третього рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для кваліфікаційного 9 рівня аспіранта за НРК

Інтегральна компетентність – Здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

| Дескриптори НРК | Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності | Показник оцінки |
|--|--|-----------------|
| <i>Знання (лексико-граматичних структур, функцій та їх показників)</i> | | |
| ♦ спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання | Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні | 95-100 |

| Дескриптори НРК | Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності | Показник оцінки |
|---|---|-----------------|
| та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; ♦ Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності | новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей | |
| | Відповідь містить негрубі помилки або описки | 90-94 |
| | Відповідь правильна, але має певні неточності | 85-89 |
| | Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обгрунтована | 80-84 |
| | Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обгрунтована та осмислена | 74-79 |
| | Відповідь фрагментарна | 70-73 |
| | Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення | 65-69 |
| | Рівень знань мінімально задовільний | 60-64 |
| | Рівень знань незадовільний | <60 |
| Уміння (міждисциплінарні) | | |
| ♦ розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; ♦ провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності | Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність | 95-100 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками | 90-94 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги | 85-89 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог | 80-84 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог | 74-79 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог | 70-73 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком | 65-69 |
| | Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями | 60-64 |
| | Рівень умінь незадовільний | <60 |
| Комунікація | | |
| ♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних | Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; | 95-100 |

| Дескриптори НРК | Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності | Показник оцінки |
|---|---|-----------------|
| <p>висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;</p> <p>♦ використання іноземних мов у професійній діяльності</p> | <ul style="list-style-type: none"> - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності | |
| | Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами | 90-94 |
| | Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги) | 85-89 |
| | Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги) | 80-84 |
| | Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог) | 74-79 |
| | Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог) | 70-73 |
| | Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог) | 65-69 |
| | Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог) | 60-64 |
| | Рівень комунікації незадовільний | <60 |
| <i>Автономність та відповідальність</i> | | |
| <p>♦ відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди;</p> <p>♦ здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення</p> | <p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; | 95-100 |

| Дескриптори НРК | Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності | Показник оцінки |
|-----------------|---|-----------------|
| | - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок | |
| | Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами | 90-94 |
| | Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги) | 85-89 |
| | Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги) | 80-84 |
| | Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги) | 74-79 |
| | Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог) | 70-73 |
| | Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог) | 65-69 |
| | Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний) | 60-64 |
| | Рівень автономності та відповідальності незадовільний | <60 |

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODL.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Блауг. М. Методология экономической науки или как экономисты объясняют. Пер. с англ. / Нач. ред. И вступ. Ст. В. С. Автономова. – М.: ИП «Журнал Вопросы экономики», 2004. – 416 с.
2. Блауг. М. Экономическая мысль в ретроспективе. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 638с.
3. Довбенко М. В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелелогія): Навчальний посібник – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 336 с.
4. Нуреев Р. М. Очерки по истории институционализма. – Ростов-на-Дону: Содействие ХХ I век; Гуманитарные перспективы, 2010. – 415 с.
5. Панорама экономической мысли конца ХХ столетия / Под ред. Д. Гринэуэля, М. Блини, И. Стюарта в 2-х томах – Т. 1. – СПб.: Питер, 2002. – 668 с.; Т.2 –387с.
6. Пилипенко Г. М. Еволюція марксизму в ХХ ст.: гуманістичний радикалізм Е. Фромма // Економічний вісник НГУ – 2018 – №2 (62). – С. 16–24.
7. Социокультурные факторы экономического развития: монография / под общ. ред. А.Н. Пилипенко; М-во образования и науки Украины, Нац. горн. ун-т. – Днепр : НГУ, 2017. – 182 с.
8. Чухно А.А., Юхименко П. І., Леоненко П. М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред. А. А. Чухна. – К.: Знання, 2007. – 878 с.